

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
DIRECȚIA GENERALĂ PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR**

**CONCURSUL NAȚIONAL UNIC PENTRU OCUPARE A
POSTURILOR DIDACTICE DECLARATE VACANTE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ

- profesori -

Aprobată prin O.M.Ed.C. nr.5287/15.11.2004

**- București -
2004**

A. Limba bulgară

I Gramatica istorică a limbii bulgare

- Metodele de cercetare în domeniul istoriei limbii: metoda filologică, descriptivă, comparativ-istorică, etc.
- Privire de ansamblu asupra periodizării istoriei limbii bulgare; caracteristicile fiecărei epoci.
- Locul limbii bulgare în familia limbilor slave. Limba bulgară și celelalte limbi balcanice.
- Izvoarele principale pe care se bazează studiarea istorică a limbii bulgare.

II Elemente de dialectologie

- Criterii de clasificare a dialectelor limbii bulgare.
- Privire generală asupra dialectelor limbii bulgare.

III Fonetica

- Vocalismul. Alternanțe vocalice.
- Consonantismul. Palatalizarea consoanelor. Schimbări în grupurile de consoane.

IV Morfologia

- Evoluția limbii de la o limbă sintetică la o limbă analitică. Apariția articolului.
- Privire de ansamblu asupra sistemului nominal..
- Substantivul. Gen, număr caz, articularea, funcția.
- Adjectivul, forme, articularea, grade de comparație.
- Pronumele personale și reflexive. Menținerea cazurilor dativ și acuzativ. Pronumele posesive, demonstrative, interogative și relative. Alte pronume.
- Schimbări în sistemul numeralului. Dispariția dualului. Păstrarea unor forme cazuale.
- Verbul. Caracterizarea sistemului verbal. Timpurile simple și compuse. Exprimarea viitorului. Condiționalul și imperativul. Mijloace de exprimare a imperativului. Evoluția pariticiului. Gerunziul, caracteristica

limbii literare, exprimarea lui în limba vorbită. Modul narațiunii indirecte. Moduri dispărute în limba bulgară: infinitivul și supinul.

V Noțiuni de sintaxă

- Privire de ansamblu asupra evoluției limbii bulgare.
- Propoziția, părțile principale ale propoziției.
- Schimbări în structura propoziției, consecință a dispariției treptate a formelor cauzale și a extinderii funcției sintactice a propozițiilor.
- Structura frazei. Diversitatea tipurilor structurale ale frazei. Coordonare și subordonare în frază.
- Punctuația. Bazele punctuației limbii bulgare. Punctuația și intonația.

VI Lexicologie

- Scurtă privire asupra evoluției sistemului lexical al limbii bulgare. Fondul lexical slav. Elemente protobulgare. Împrumuturi din alte limbi.

VII Limba bulgară literară

- Obiectul și însemnătatea studierii istoriei limbii literare bulgare.
- Raportul dintre limba literară, dialecte și graiuri. Stilurile limbii literare.
- Periodizarea istoriei limbii literare; principalele caracteristici.

B. LITERATURA BULGARĂ

- Obiectul istoriei și raporturile ei cu alte discipline. Apariția literaturii bulgare scrise în limba bulgară veche. Periodizarea literaturii bulgare

I Literatura bulgară veche

- Principalele direcții în dezvoltarea literaturii bulgare vechi: literatura religioasă, istorică și apocrifă.
Apariția scrisului în limba slavă veche. Opera fraților Kiril și Metodie. Cele două alfabetice slave.
- Principalii scriitori din perioada secolelor IX – XII Kliment Ohridski, Constantin Preslavski, Ioan Exarhul, Călugărul Hrabăr.
- Literatura bulgară în secolele XII – XIV Școala de la Târnovo, scriitorii Eftimie Târnovski, Grigore Țamblac.

- Literatura bulgară în secolele XVI-XVIII - Școala de la Sofia. Cărți tururi și opere originale: Vladislav Grămăticul, Pop Peio, Matei Grămăticul. Cronica anonimă bulgară. Damaschinele .

II Literatura bulgară modernă. Epoca Renașterii bulgare.

- Schimbări fundamentale în conținutul și forma literaturii din această epocă. Perodizarea procesului literar. Principalii scriitori și operele lor: Paisie Hilendarski, Sofronie Vranceanski, Petăr Beron, Dobri Cintulov, P.R. Slaveicov, Liuben Karavelov, Hristo Botev.
- Literatura bulgară de la eliberare (1878) până la Primul Război Mondial.
- Condițiile de dezvoltare a literaturii bulgare după eliberarea de sub jugul otoman. Curente și tendințe în dezvoltarea literaturii bulgare. Principalii scriitori și operele lor: Ivan Vazov, Aleko Konstantinov, Anton Stașimirov, P.R. Slaveikov, Elin Pelin, P.K. Iavorov, Iordan Iovkov, Elisaveta Bagriana, Emilian Stanev.
- Dezvoltarea romanului bulgar. De la Ivan Vazov până astăzi. (Anton Stașimirov, Emilian Stanev, Dimităr Talev, Blaga Dimitrova).

III Limba bulgară contemporană

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Gramatika na sãvremenija bãlgarski knijoven ezik. Vol. I-III, Sofia, 1982-1983.
2. Liubomir Andreicin, K. Popov, St. Stoianov, Gramatica na bãlgarskija ezik. Sofia, 1978.
3. K. Mircev Istoriceska gramatica na bãlgarskija ezik. Sofia, 1963
4. St. Stoianov Uvod b foneticata na bãlgarskija ezik. Sofia, 1966
5. T. Boiadjev, Bãlgarska lexicologhija. Sofia, 1986
6. Maria Zavera, Curs de istoria limbii bulgare literare, București 1972.
7. Maria Zavera, Curs de limba bulgară contemporană. Morfologia, București 1981.
8. Olga Stoicovici, Curs de gramatica istorică a limbii bulgare, București 1977.

LITERATURA BULGARĂ – BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Dinekov P. Bãlgarski vãzrojdenti, Sofia 1963

2. Zarev P. Panorama na bălgarska literatura, vol. I, partea I și II, 1966 – 1967; ed. II, 1970
3. Antologii de poezie și proză.
4. Autorii recomandați și operele lor.

Programa metodicii predării limbii și literaturii bulgare în vederea susținerii examenului pentru ocuparea posturilor vacante din învățământ

I. DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINEI

◆ DIDACTICA GENERALĂ

- I. DIDACTICA-TEORIE GENERALĂ A PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
  1. Obiectul și funcțiile didacticii
  2. Didactica generală și didactica specială
  3. Direcțiile de dezvoltare a didacticii contemporane
- II. TAXONOMIA DIDACTICĂ
  1. Tipologia și dinamica obiectivelor didactice
  2. Finalitățile didactice și funcțiile lor
  3. Operaționalizarea obiectivelor didactice
- III. PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT
  1. Componente și variante ale instruirii și învățării
  2. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare
  3. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ
- IV. PRINCIPIILE PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
  1. Principiile didactice- noțiuni generale
  2. Sistemul principiilor didactice
- V. CURRICULUM ȘCOLAR
  1. Concept și evoluție
  2. Conținutul învățământului-caracteristici, surse, factori și criterii care determină conținutul învățământului
  3. Strategii de organizare a conținutului învățământului
- VI. METODE DE ÎNVĂȚĂMÂNT
  1. Statutul și semnificația conceptului de metodă în activitatea didactică
  2. Taxonomia metodelor de învățământ
  3. Eficiența metodelor de învățare în formarea și consolidarea competențelor de bază ale elevilor
- VII. MIJLOACELE DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI INTEGRAREA ACESTORA ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

1. Mijloacele de învățământ-suport al activității didactice
2. Valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ
3. Modalități de selecționare și utilizare a mijloacelor de învățământ

VIII. FORME DE ORGANIZARE ȘI PROIECTARE DIDACTICĂ

1. Proiectarea didactică-condiție a unei activități didactice de calitate
2. Funcțiile proiectării didactice
3. Conținutul și nivelul proiectării didactice

IX. EVALUAREA ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

1. Evaluarea-componentă fundamentală a procesului de învățământ
2. Obiectivele și funcțiile evaluării școlare
3. Strategii de evaluare a randamentului școlar
4. Rolul și importanța evaluării în:
  - educarea capacității de autoapreciere
  - prevenirea eșecului școlar
  - stimularea performanței școlare
  - dezvoltarea personalității elevilor

X. DINAMICA RELAȚIEI PROFESOR-ELEV ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

1. Caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev
2. Tipuri de relații

◆ BIBLIOGRAFIE PENTRU DIDACTICA GENERALĂ

TEMA I

1. Ionescu M.-Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj, 1995

- 2.Neacșu I.-Instruire și învățare, Ed. Științifică, București,1990
- 3.Nicola I.-Tratat de pedagogie școlară, EDP, București 1996
- 4.Ionescu M.-Demersuri creative în predare și învățare, Ed.PUC, Cluj, 2000

TEMA II

- 1.Alexei M.-Taxonomia învățării, Biblioteca Familia, Oradea, 2000
- 2.Ionescu M.-Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj, 1995
- 3.Landsheere V.G. de-Definirea obiectivelor educației, EDP, București, 1974
4. Nicola I.-Tratat de pedagogie școlară, EDP, București 1996
- 5.Potolea D.-Teoria și metodologia obiectivelor educaționale în "Curs de pedagogie", Universitatea București, 1988

TEMA III

- 1.Bârzea C.-Arta și știința educației, EDP, București,1995
- 2.Brunner J.-Pentru o teorie a instruirii, EDP, București,1970
- 3.Gagne R.-Condițiile învățării, EDP, București,1975
4. Ionescu M.-Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj, 1995

TEMA IV

- 1.Babanski I.K.-Optimizarea procesului de învățământ, EDP, București 1974
- 2.Călin M.-Procesul instructiv-educativ, EDP, București, 1995
- 3.Cristea S.-Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului, București, EDP,1994
- 4.Jinga I.-Învățarea eficientă, Ed. Edist, București, 1995
- 5.Planchard E-Introducere în pedagogie, EDP, București 1976

TEMA V

- 1.Crețu C.-Curriculum diferențiat și personalizat, Ed. Polirom, Iași, 1996
- 2.Cristea S.-Dicționar de termeni pedagogici, EDP, București, 1998
- 3.Cucoș C.-Pedagogie și axiologie, Ed. Polirom, Iași, 1995
- 4.Stanciu M.-Reforma conținuturilor învățământului-cadru metodologic, Ed. Polirom, Iași, 1999

TEMA VI

- 1.Cerghit I.-Metode de învățământ, EDP, București, 1980
- 2.Neacșu I.-Metode și tehnici de învățare eficientă, Ed. Militară, București, 1990
- 3.Palmade G.-Metodele pedagogice, EDP, București 1975
- 4.Radu I.-Experiența didactică și creativitate, Ed. Dacia

TEMA VII

1. Preda V.-Îndrumător pentru folosirea mijloacelor tehnice de instruire, UBB, Cluj, 1999
  2. xxx-Normative de dotare cu mijloace de învățământ, MEN, București, 1993
  3. Silverstone R.-Televiziunea în viața cotidiană, Ed. Polirom, Iași, 199
  4. Geissler E.G.-Mijloace de educație, EDP, București, 1997
- TEMA VIII
1. xxx-Dicționar de pedagogie, EDP, București, 1979
  2. Ionescu M.-Previziune și control în procesul didactic, Ed. Dacia, Cluj, 1979
  3. Radu I.- Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj, 1995
  4. Iucu R.-Managementul și gestiunea clasei de elevi, Ed. Polirom, Iași, 2000
- TEMA IX
1. de Katele J.M.-L`evaluation, Bruxelles, 1986
  2. Pavelcu V.-Principii de docimologie, EDP, București, 1968
  3. Strungă C.-Evaluarea școlară, Editura de Vest, Timișoara 1999
  4. Landsherre G.-evaluarea continuă a elevilor și examenele, EDP, București, 1975
  5. Neacșu I., Stoica A.-Ghid general de evaluare și examinare, Ed. Aramis, 1996
- TEMA X
1. Șchiopu -Psihologia vârstelor, EDP, București, 1981
  2. xxx-Psihopedagogie, Ed. Spiru Haret, Iași, 1995
  3. Joița E.-Eficiența instruirii, EDP, București, 1998

➤ Probleme generale ale predării limbii bulgare.

- Etapele principale ale studiului limbii bulgare în școala de cultură generală.
- Obiectivele predării limbii bulgare.
- Concepția și cerințele de realizare a programei școlare.
- Sistemul concentric de organizare a materiei de studiu.
- Programa, manuale.
- Probleme specifice ale formării noțiunilor gramaticale și ale deprinderilor de exprimare corectă.
- Metode și procedee folosite în predarea limbii bulgare (Fonetică, ortografie, morfologie, sintaxă, lexicologie).
  - conversația
  - explicația ca formă demonstrativă a expunerii
  - exercițiile gramaticale și ortografice
  - analiza gramaticală

Caracteristicile materialului didactic intuitiv folosit în predarea limbii (mijloace audio-vizuale).

Sistemul lecțiilor de limbă

- Lecția de comunicare a noilor cunoștințe (lecție mixtă).
- Lecția de fixare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor de exprimare corectă.
- Lecția de repetare și sistematizare a cunoștințelor și deprinderilor elevilor.
- Lecția de verificare și de apreciere a cunoștințelor și deprinderilor elevilor.
- Pregătirea profesorului pentru lecție de limba bulgară.
- Probleme speciale ale metodicii predării limbii bulgare.

Metodica predării literaturii bulgare

- Probleme generale ale metodicii predării literaturii bulgare.
- Etapele studierii literaturii în școala de cultură generală.
- Importanța și obiectivele studiului literaturii în școală.
- Funcția cognitivă, social-educativă și estetică a literaturii și rolul ei în procesul instructiv-educativ.
- Probleme specifice ale studiului literaturii la vârsta școlară.
- Metode și procedee folosite în predarea literaturii.

- conversația
- expunerea (povestirea și prelegerea)
- analiza literară: variantele analizei literare în procesul studierii operelor literare, epice și dramatice.
- Exercițiile: compunerile ca formă specifică de cultivare a expunerii

Materialul didactic folosit la lecțiile de literatură (mijloace audio-vizuale).

Sistemul lecțiilor de literatură

- Variantele lecțiilor de comunicare și de repetare în funcție de fiecare etapă a studiului literaturii în școala de cultură generală.
- Lecțiile de formare a deprinderilor de exprimare orală și scrisă.
- Predarea lecturii literare:
  - pregătirea în vederea înțelegerii textului literar
  - lectura textului literar, lectura model, lectura de clasă, formarea deprinderilor de lectură expresivă.
  - alcătuirea planului de idei
  - reproducerea conținutului
  - studierea personajului
  - studierea modalităților de realizare artistică.

Studiul literaturii bulgare în afara clasei și a școlii

Îndrumarea și controlul lecturii individuale a elevilor.

Biblioteca școlară. Activități în afara clasei: cercuri literare, manifestări cultural-artistice, excursiile literare, concursurile etc.

BIBLIOGRAFIE

1. St. Kabasanov, Metodica na bălgarskija ezik, Sofia 1962
2. L. Andreicin, Osnovni văprosi na ezikovoto obucenie, Narodna prosveta, p. 32-48.
3. G. Atanasov, Pedagoghica, Sofia 1960
4. M. Ianakiev, Bălgarskoto stihoznanie, Sofia 1960
5. S. Stoian, Curs de pedagogie generală, București 1961
6. Clara Chiosa, Bazele lingvistice pentru teoria predării limbii române, București 1971
7. N. Mihăiescu, Îndrumări pentru studiul limbii române. Vocabular și gramatică, București, 1971